

┌ Vážený pan
XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

Váš dopis značky / ze dne	č. j. / spisová značka	datum	vyřizuje / telefon / e-mail
SNPCS 00865/2024 3.2.2024	SNPCS 01880/2024	13.3.2024	Nagel / XXXXXXXXXX XXXXXXXXXX

Věc: Poskytnutí informace dle z. č. 106/1999 Sb.

Vážený pane,

na základě Vaší žádosti o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, doručené na adresu Správy Národního parku České Švýcarsko (dále jen „správa NP“) dne 3.2.2024 prostřednictvím datové schránky a zaevidované pod číslem jednacím SNPCS 00865/2024 týkající se poskytnutí právních analýz a posudků k problematice odpovědnosti správy NP za škodu způsobenou třetím osobám v důsledku pádu stromů nebo jejich částí, Vám zasílám požadované informace.

Správa si ve výše uvedené věci nechala v minulých letech vypracovat dvě právní analýzy, resp. vyjádření, jejichž úplné znění Vám zasílám v příloze. Náklady na vypracování první analýzy činily 42.054,- Kč vč. DPH, náklady na druhou pak 91.137,- Kč vč. DPH. Zadání pro vypracování obou analýz je součástí vlastních analýz. První analýza (Právní analýza k odpovědnosti vlastníka lesa za škodu vzniklou jeho návštěvníkům) byla vypracována v červenci r. 2016, druhá (Odborné právní vyjádření k možné odpovědnosti Objednatele za pád stromů nebo jejich částí z pozemků určených k plnění funkce lesa na území NP České Švýcarsko) pak v prosinci 2020.

Důvodem pro vypracování druhé analýzy byly změny zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, konkrétně změny týkající se právě problematiky odpovědnosti majitelů lesů, resp. pozemků v chráněných územích, za škodu způsobenou třetím osobám působením přírodních činitelů. Oba zákony po novelizacích, které vstoupily v platnost v roce 2017 (Zákon o ochraně přírody a krajiny), resp. v roce 2019 (Zákon o lesích), nově upravily povinnosti třetích osob při pohybu v lesích, resp. v chráněných územích, a to včetně pohybu na vyznačených turistických cestách, odpočinkových místech, tábořištích apod. Oba zákony rovněž přímo explicitně uvádějí, že vlastníci pozemků neodpovídají za škody na majetku, zdraví nebo životě, vzniklé jiným osobám působením přírodních sil nebo vlastním zaviněním těchto osob (Zákon o ochraně přírody a krajiny), resp. že vlastníci lesa neodpovídají za výše uvedené škody, ledaže by škodu způsobily úmyslně (Lesní zákon).

S ohledem na výše uvedené změny příslušných zákonů a dále s ohledem na v té době probíhající kůrovcovou gradaci na území NP České Švýcarsko, která způsobila řádově

mnohem vyšší riziko pádu stromů než bylo do té doby obvyklé, vyvstala potřeba vypracování nového právního rozboru, který by správě NP poskytl odborný právní podklad pro přijímání konkrétních opatření, která by na jedné straně umožnila pohyb návštěvníků na území národního parku, zároveň by nebyla v rozporu se základními principy a posláním národního parku, snížila by bezpečnostní rizika pro návštěvníky (ale např. také pracovníky správy NP) a v neposlední řadě by také eliminovala rizika případného právního postihu správy NP, ke kterému by mohlo dojít v případě prokázaného zanedbání povinnosti ze strany správy NP jakožto vlastníka pozemků a odborného orgánu ochrany přírody.

Na základě vypracovaných odborných posudků přijala správa NP po konzultacích s Ministerstvem životního prostředí i s ostatními správami národních parků v České republice řadu konkrétních opatření. Tato opatření zahrnovala jak zavedení systematického monitoringu rizikových stromů podél turistických cest, komunikací, turistických odpočívadel apod., odstraňování bezprostředně rizikových stromů (pokud nebylo toto odstranění vyhodnoceno z hlediska dopadů na předmět ochrany přírody národního parku, případně na soustavu chráněných území Natura 2000, jako neproveditelné), zvýšené informování návštěvníků o rizicích spojených s pohybem v lesích zasažených kůrovcovou kalamitou atd. Ve spolupráci s Klubem českých turistů bylo zároveň v některých případech přistoupeno k dočasnému zrušení turistického značení, případně uzavření některých turistických tras. Celou již tak z hlediska bezpečnosti návštěvníků obtížnou situaci v NP České Švýcarsko ještě zkomplikoval rozsáhlý lesní požár v roce 2022, který bezpečnostní riziko v zasažené oblasti v okolí obce Hřensko dále zvýšil. Vedle rizika pádu ohořelých a odumřelých stromů a jejich částí zde navíc významně vzrostlo také riziko pádu skal a kamenů a sesuvů půdy.

Správa NP proto v uplynulých téměř dvou letech intenzivně jednala se zástupci Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“) o možnosti právní úpravy Zákona o ochraně přírody a krajiny (a případně též příslušných ustanovení Občanského zákoníku, kterým se správa NP jako vlastník lesů a pozemků musí také řídit - viz též závěry právního rozboru z roku 2020), která by otázku odpovědnosti za škodu třetím osobám ještě více zpřesnila. Výsledkem těchto jednání je návrh na změnu ustanovení § 63 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“), kterou připravilo MŽP v souvislosti s chystanou novelou zákona, jejímž předmětem je vyhlášení Národního parku Křivoklátsko (novela je aktuálně v meziresortním připomínkovém řízení). Ustanovení § 63 zakládá zvláštní odpovědnostní pravidla ve vztahu k pohybu v přírodním prostředí, a představuje tak speciální úpravu odpovědnosti oproti obecným pravidlům stanoveným zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (zejm. § 24, § 2900 a násl.). Nová úprava, kterou MŽP vložilo do návrhu novely zákona v § 63 odst. 6, rozpracovává zvláštní pravidla odpovědnosti ve vztahu k naplnění obecných zásad prevence stanovených vůči každému, včetně vlastníků nemovitostí, občanským zákoníkem (prevenční, zakročovací a notifikační povinnost). Záměrem této právní úpravy je citlivě vyvážit zájem na zajištění bezpečnosti osob, tedy ochrany jejich života, zdraví a majetku při pohybu v přírodním prostředí a zájem na ochraně zvláště chráněných území, v nichž jsou preventivní (bezpečnostní) zásahy limitovány zákonem stanoveným ochranným režimem těchto území.

Závěrem bych rád upozornil, že ani tato úprava zákona nesníží z vlastníka dotčených pozemků veškerou odpovědnost za případnou škodu třetím osobám při pohybu na turistických trasách a v každém jednotlivém případě bude tedy vždy třeba posuzovat konkrétní okolnosti, vyhodnotit „očekávatelnost“ a míru rizika apod.

S pozdravem

Mgr. Richard Nagel
náměstek ředitele - vedoucí odboru veřejných vztahů

Přílohy

1. Právní analýza k odpovědnosti vlastníka lesa za škodu vzniklou jeho návštěvníkům
2. Odborné právní vyjádření k možné odpovědnosti Objednatele za pád stromů nebo jejich částí z pozemků určených k plnění funkce lesa na území NP České Švýcarsko